

Akademisk stil

Akademisk stil handlar både om hur man använder språket och vilket förhållningssätt som kommer till uttryck genom språket.

- Språket bör vara objektivt, sakligt, precist, tydligt och korrekt.
- Texten bör vara logiskt strukturerad.
- Förhållningssättet bör vara kritiskt, reflekterande och självständigt, där du argumenterar för giltigheten i dina påståenden och analyserar det du beskriver.

Vad detta innebär kan du alltså läsa om i denna beskrivning av akademisk stil.

Språket

Språket i ett akademiskt arbete ska vara **objektivt** och **sakligt**. Det betyder att du inte bör utgå från ett personligt sammanhang utan från ett allmängiltigt perspektiv. Värderande uttryck som ”bra, oerhört, enormt” bör också undvikas. Det man påstår bör vara underbyggt med argument. Man får alltså tycka saker i ett akademiskt arbete, men man måste argumentera för det man tycker och ge exempel på vad man menar, t.ex. från materialet. Här är ett exempel:

EXEMPEL 1

Det är en bra studie, tycker jag.

BEARBETNING 1

Studiens fördelar ligger i det omfattande underlaget och den noggranna hanteringen av analyskategorier.

I exemplet används ordet ”bra”, som kan betyda väldigt mycket och därför inte är särskilt entydigt. I bearbetningen preciseras istället på vilket sätt studien är bra. Båda versionerna ger uttryck för en värdering, medan den andra versionen argumenterar för värderingen.

När du skriver akademiska texter bör du sträva efter att uttrycka dig så **precist** som möjligt, vilket innebär att du bör *undvika vardagliga eller talspråkliga uttryck* som ofta är alltför vaga. Övergripande verb som ”finns, är, gör” ersätts med fördel med exempelvis ”innehåller, innebär, utgör, medför”. Fackspråkliga begrepp har däremot ofta en mycket specifik betydelse, som man kan använda för att undvika den tvetydighet som ofta ligger i mer allmänna ord. Ofta behöver man också precisera det man skriver genom att lägga till bestämmingar till ord. ”Att läsa hemma är då ett viktigt komplement.” Till vad? Det bör skrivas ut för att vara entydigt: ”ett komplement till läsning i skolan”. Och vad menas t.ex.

med ”högläsning ur ett lärar-elevperspektiv”? Det är inte vardagligt men mycket tvetydigt uttryckt. ”När lärare läser högt för elever” förmedlar en mer precis betydelse.

Tydlighet är ytterligare en viktig aspekt av det akademiska skrivandet. Tydligheten kan gå förlorad både genom en alltför komplicerad och en alltför enkel satsstruktur. Du ska alltså undvika att krångla till ditt språk eller bygga alltför långa meningar, där läsaren riskerar att tappa tråden. Enbart huvudsatser radade efter varandra leder dock också till att den logiska linjen i det man vill framföra går förlorad. *Bind samman satser och visa hur de hänger ihop genom att göra vissa till bisatser och andra till huvudsatser.* Konjunktionerna som binder samman satser med varandra förtydligar ofta det logiska sambandet mellan dem.

EXEMPEL 2

I slutet av årskurs tre ska eleverna kunna läsa elevnära texter med flyt. För att öva upp sin förmåga att läsa med flyt behöver eleverna läsa mycket. Läraren har ett ansvar för att eleverna får hjälp att hitta texter som de kan tänka sig att läsa. Läsningen blir inte motiverande om texterna eleverna får läsa känns tråkiga eller för svåra/lätta för dem. Läraren behöver därför kunskap om vilka böcker och texter som passar till vilka elever. Ett sätt att få kunskap om detta är att läsa andras analyser av texter och litteratur eller att göra egna litteraturanalyser.

Ovanstående stycke innehåller huvudsatser radade efter varandra, vilket ger ett dåligt flyt i texten. Det logiska sammanhanget mellan innehållet i meningarna blir också luddigt. Detta undviker man om man istället binder ihop meningarna för att skapa sammanhang mellan dem. Sambandsmarkörerna är här markerade kursivt.

BEARBETNING 2

I slutet av årskurs tre ska eleverna kunna läsa elevnära texter med flyt, *vilket* övas genom att eleverna läser mycket. Läsningen blir *dock* inte motiverande om texterna känns tråkiga eller för svåra/lätta för eleverna. *Därför* har läraren ett ansvar för att eleverna får hjälp att hitta texter som de kan tänka sig att läsa. *För att kunna göra det* behöver läraren kunskap om vilka böcker och texter som passar till vilka elever, *t.ex. genom att* läsa andras analyser av texter och litteratur eller göra egna litteraturanalyser.

Några meningar har omvandlats till bisatser, och konjunktioner och andra sambandsmarkörer har lagts till för att tydliggöra hur meningarna hänger ihop med varandra.

En annan aspekt av tydligheten gäller textens struktur. *Rubriker och s.k. metatexter*, där du talar om hur texten är strukturerad och så att säga leder läsaren genom din text, förtydligar texten. Av samma anledning bör du *bädda in citat och figurer i text*, dvs. introducera dem före och kommentera dem efteråt. Hur det kan gå till tydliggörs i EXEMPEL 3 nedan.

Akademisk text bör vara **logiskt strukturerad**, vilket innebär att den inte innehåller tankehopp eller upprepningar av ord, formuleringar och innehåll. Klara tankegångar och en struktur som går att följa, där styckena följer på varandra i en logisk ordning, ger ett flyt i texten. Goda regler är att gå från det allmänna till det mer specifika (”tratten”) och att dela in stycken enligt principen ”en tanke – ett stycke”.

En självklarhet är att den akademiska texten är **korrekt**. Den innehåller fullständiga meningar, är fri från stavfel och grammatiska fel, använder punkt och komma på ett korrekt sätt och hanterar citat och referenser med noggrannhet och konsekvens enligt ett referenssystem.

Förhållningssättet

Den akademiska stilen kännetecknas av ett **kritiskt, reflekterande** och **självständigt** förhållningssätt till det som skrivs och de källor som behandlas. När källor används är det viktigt att ha i åtanke vilken utgångspunkt en viss källa har och i vilket sammanhang ett påstående kan vara giltigt. Det gäller även den egna undersökningen: Vad har jag underlag för mina påståenden, t.ex. med tanke på resultatens giltighet? För att visa giltigheten bör man **argumentera** för sina ställningstaganden (se EXEMPEL 1).

Du bör också förhålla dig självständigt till de källor som används, och visa denna självständighet genom att inte endast redogöra för och beskriva en analyserad text utan förhålla dig **analyserande** till det du beskriver. Följande exempel tydliggör vad som menas med en analyserande hållning i en text (och hur man kan introducera och kommentera citat eller utdrag). Här handlar det om en analys av en litterär text.

EXEMPEL 3

Här ställer sig vännerna frågan hur Peter Pan skulle ha handlat i samma situation. Detta kan förklaras med hjälp av följande citat: ”Det var tur för pojkarna att det fanns en bland dem som kunde vädra fara till och med i sömnen. Peter hoppade upp, klarvaken som en hund, och med ett enda varningsrop väckte han de andra” (s.113). Det visar på att Peter Pan är pojkarnas trygghet och därför är det inte konstigt att de vänder sig till honom i svåra situationer.

Den här texten är ganska bra, men analysen kan förtätas genom att introduktionen till utdraget och kommentarerna även *förmedlar en tolkning* av det som visas i utdraget. Tankarna på hur Peter skulle ha handlat innebär att han fungerar som förebild, vilket kan förmedlas tydligare. I bearbetningen nedan markeras textförtätningar och förtydligade samband med fetstil och tolkningar i kursiv:

BEARBETNING 3

Här ställer sig vännerna frågan hur Peter skulle ha handlat i samma situation. **En förklaring till Peters roll som förebild går att finna i hans vaksamhet och känsliga sinnen.** ”Det var tur för pojkarna att det fanns en bland dem som kunde vädra fara till och med i sömnen. Peter hoppade upp, klarvaken som en hund, och med ett enda varningsrop väckte han de andra” (s.113). *Hans roll som vakt vid fara innebär en trygghet* för pojkarna och därför är det inte konstigt att de vänder sig till honom i svåra situationer.

På samma sätt kan man ta ställning till tidigare forskning genom en analyserande, kommenterande hållning.

Självständigheten visar sig också i att man inte överanvänder citat utan endast citerar när något är extra väl formulerat. I sådana fall bör du också ta ställning till de texter du citerar och förtydliga vad du vill visa genom citatet. Undvik långa citat genom att istället redogöra för innehållet genom ett innehållsreferat. Det är dock lika viktigt att ange källan vid innehållsreferat som vid citat. Mer om hur du citerar och refererar hittar du i antiplagiatguiden Refero: <http://refero.lnu.se/att-referera/>.